

Дејан САВОВСКИ

ДЕСПЕРАДОСИ ОД БЛИСКИОТ ИСТОК

Секогаш синоним за тероризмот претставува заканата за животот на многу луѓе, односно термин за кој нема дефиниција, за кој сите аналитичари се согласуваат дека се поврзува со политичка заднина, а ги извршуваат самосоздадени групи. Првите облици на насилство со политички примеси се познати уште од античките времиња, и тоа биле акти кои најчесто се манифестирале преку атентати на претставници на владејачката класа, односно претставувале средство за спротивставување на тиранијата и на деспотизмот.

Се смета дека првите терористи биле еврејските Зелоти, кои како најрадикални чувари на верата и осветници против Римјаните, фрлале отрови во резервоарите со вода за пиење и ги убивале видните Евреи, кои соработувале со властите. Слични видови политички тероризам се присутни и во подоцнежниот период на историјата, а особено интересен е податокот за ваквите случувања на Блискиот Исток, поточно за шиитските секти кои дејствувале во Персија и во Сирија, наречени федаини, кои тоа го правеле со една цел, влез во рајот. Всушност, основен лајт мотив во овој текст ми е да ги изнесам разликите меѓу политичкиот и верскиот тероризам од мој агол на видување на нештата, особено на верскиот, кој како континуиран рецидив се провлекува низ времето. Имено, верскиот терорист е толку сигурен во исправноста на својот однос кон Бога, што во секоја своја акција е подготвен да ја вгради и сопствената смрт. Она што на западната цивилизација ѝ е непоимливо, верскиот терорист не поставува бомба - тој е бомба. Не испалува проектил - тој самиот е проектил, и тој не верува во Бога - тој во Бога е сигурен. Секако овие настани на Блискиот Исток имаат своја предисторија и почнуваат со доаѓањето на првите Евреи - колонисти во Палестина, и во која радикалните исламисти даваат две причини за саможртвување. Едната е светата војна, која за бомбашите самоубијци не

е само борба против окупацијата на Палестина од страна на Израел, туку и одбрана на исламот. Другата причина е мачеништвото - оној кој се жртвува во светата војна станува маченик.

Кон крајот на седумдесеттите и на почетокот на осумдесеттите години на минатиот век, во САД се разви нов концепт на воена доктрина, таканаречен судир од низок интензитет, кој всушност претставува дел од доктрината на неоглобализмот. Суштината на овој нов концепт, чиј главен застапник беше тогашниот американски секретар, Џорџ Шулц, се состои во тоа што паралелно

тероризам го загрозуваат демократскиот систем, па САД како водечка "демократска сила" се принудени да преземат соодветни мерки против тероризмот. Според оваа антитерористичка логика, демократските земји ќе го користат "правото на самоодбрана". Инаку, денес многу земји сакаат да го решат проблемот со тероризмот, по правило, со возвраќање или по пат на преговори, при што се обидуваат на различни начини да изнајдат солomonско решение или дури прават разни отстапки пред притисоците и барањата на терористите. Според мене, двата начина не можат да имаат ефект, затоа што терористите или се одмаздуваат за претрпениот пораз или својата цел ја остваруваат уценувајќи одредена влада.

Настаните од 11 септември можеби го изменија светот помалку отколку што многумина докажуваа, но првичните одговори на нив воопшто не беа претерани. Но, нападите врз светскиот трговски центар и врз Пентагон не беа осудени од цел свет. Многумина во нив видоа праведен удар против еден угнетувач. Антиамериканизмот е вообичаено чувство, не само меѓу арапските и исламските нации. Некои форми на омраза кон САД и Западот се засновани врз мешавина од регионални и верски антагонизми, особено на Средниот Исток. Непријателството кон Израел и САД, како негов главен патрон, станаа движечка сила на политичкиот живот во повеќе арапски држави и со тоа само се подгреа порастот на брутални режими. Во ерата на инстант комуникациите, тоа стана клучен елемент на исламскиот фундаментализам низ цел свет. Ќе завршам со еден факт, во кој настаните по 11 септември претседателот Буш ги детерминираше како нов вид војна и од кој произлезе целта на американските воени планери и кој е сосема јасен и експлицитен: САД треба да се способни да победат во било кој воен конфликт, каде и да било на Земјата, вклучувајќи ја и Вселената. Очигледно дека војната против тероризмот, во која ќе бидат усогласени и вклучени пошироката светска заедница и ООН, ќе биде само еднонасочна.

**СИТЕ НИЕ
СЕ ПЛАШИМЕ.
РАЗЛИКАТА Е
ВО ПРАШАЊЕТО:
ОД ШТО?**

со застапувањето на ставовите за преговарање и спогодување, истовремено се врши и заострување на курсот кон револуционерните движења и режими на третиот свет и што е можно повеќе избегнување директна воена интервенција, а наместо тоа, јакнење на поддршката на противниците на овие движења и режими. Со ваквиот прагматичен пристап, всушност Шулц врши поделба на демократскиот систем, во кој спаѓаат сите земји и движења кои се на страната на Западот, и сили на насилство и тероризам каде што спаѓаат сите земји кои ги поддржуваат Ирак, Иран, Либија и др. Во ваква ситуација, според Шулц, силите на насилство и на